

Jura, Natur og vandmiljø, Planter

Frivillige aftaler med lodsejere skal indgås på markedsvilkår

Når kommuner og vandforsyningsselskaber indgår frivillige aftaler med lodsejere, skal de sikre, at betalingen sker på markedsvilkår. På den måde sikrer man, at en lodsejer ikke bliver mødt med et tilbagebetalingskrav.

Viden om

Statsstøttere reglerne – kort fortalt

Statsstøttere reglerne skal beskytte virksomheder mod konkurrenceforvridelse. Reglerne sikrer, at offentlige myndigheder mv. ikke anvender offentlige midler til at give enkelte virksomheder økonomiske fordele og dermed konkurrencefordele. Se reglerne i "Traktaten for den Europæiske Unions Funktionsområde (TEUF)".

Statsstøttere reglerne indeholder et generelt forbud. Der findes dog en række nærmere afgrænsede undtagelser til statsstøttere reglerne, der f.eks. har hjemmel i de minimis-forordningen^[1] og gruppefritagelser.

Statsstøtte er defineret som "[...] støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner [...]."

En af betingelserne for, at noget udgør statsstøtte, er altså bl.a., at der er tale om en økonomisk støtte.

Baggrunden for frivillige aftaler

Et bredt flertal i Folketinget indgik i 2019 en [Tillægsaftale til pesticidstrategien 2017-2021](#) med en målsætning om at reducere risikoen for nedslivning af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). For at fremme målsætningen var det aftaleparternes ønske, at kommunerne i videst muligt omfang skulle afsøge muligheden for at indgå frivillige aftaler med lodsejerne i samarbejde med det relevante vandforsyningsselskab.^[2] Frivillighed var altså lovgivers ønske.

Tanken bag frivillige aftaler er, at lodsejer frivilligt ophører med at anvende pesticider på arealer inden for et BNBO. Det kan f.eks. ske ved en omlægning til pesticidfri drift, ved dyrkningsophør eller ved salg af jorden.

Det aftales, at lodsejeren får kompensation for det tab, som de påførte rådighedsindskrænkninger medfører. Beløbet kan afholdes af kommunen eller vandforsyningsselskabet.^[3] Kompensationen til lodsejeren bliver fastsat ud fra en konkret vurdering under hensyn til bl.a. karakteren af de restriktioner, som lodsejeren bliver pålagt samt jordværdien.^[4]

SEGES' vurdering

SEGES er ikke bekendt med situationer, hvor en kommune eller et vandværk har tilbudt kompensation, der overstiger det faktiske tab. Det er altså ikke et praktisk problem.

 Baggrund af foreliggende praksis er der ikke tale om, at lodsejere indrømmes en økonomisk fordel, når der bliver fastsat kompensation for

frivillige aftaler. Det sker på markedsvilkår.

EU-Kommissionen har udtalt om fordelskriteriet, at vurderingen må bero på, om støttemodtager er indrømmet en økonomisk fordel, som ikke ville være opnået på normale markedsvilkår uden statslig indgriben. Lodsejer anses altså for at være indrømmet en fordel, hvis lodsejeren bliver stillet økonomisk bedre ved kommunens tilbud, sammenholdt med tilbud fra private aktører. Der må indrømmes et vist skøn inden for den økonomiske ramme for "markedsvilkår", når alle faktorer for prisfastsættelsen bliver taget i betragtning.

Alternativet til en frivillig aftale er i øvrigt, at kommunen kan nedlægge påbud om pesticidfri dyrkning indenfor BNBO, hvis man ikke kan blive enige om en frivillig aftale. I sådan et tilfælde vil lodsejer have ret til fuld erstatning, som i sidste ende må fastsættes af taksationsmyndighederne eller domstolene.

Er der derimod tale om en løbende udbetaling for en rådighedsindskrænkning, er der forbundet visse usikkerheder omkring forholdet til statsstøtteregele. Ved frivillige aftaler er det derfor anbefalet, at der bliver udbetalt en engangskompensation for rådighedsindskrænkningerne.

Hvis en kommune eller et vandforsyningsselskab yder kompensation for det faktiske tab i form af en engangsbetaling, er der ikke tale om ulovlig statsstøtte. Og der er derfor heller ikke risiko for, at landmanden skal tilbagebetale kompensationen. Det gælder, uanset om der er tale om erstatning i forbindelse med ekspropriation eller en frivillig aftale, der kompenserer en rådighedsindskrænkning.

Referencer

¹ Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren.

² Tillægsaftale til aftale om pesticidstrategi 2017-2021, side 2.

³ Lovbekendtgørelse nr. 1450 af 5. oktober 2020 om vandforsyning, § 13 d, stk. 1.

⁴ Vejledning nr. 9702 af 3. juni 2020 om BNBO, afsnit 3.2.4.

Emneord

[BNBO \(boringsnære beskyttelsesområder\)](#)

[Indsatsplanlægning \(grundvand\)](#)

[Pesticider](#)

[+1](#)

Natur og vandmiljø

Tema: Grundvand

Her finder du viden om grundvands- og drikkevandsrelaterede emner. Du kan bl.a. finde viden om boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) og indsatsplaner. Eller om nitrat og pesticider i grundvand, glyphosat eller hvad du skal gøre i tilfælde af et uheld.

Publiceret: 12. november 2021

Opdateret: 12. november 2021

Vil du vide mere?

Line Maagaard

Specialkonsulent, cand.jur.

SEGES

lima@seges.dk

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES	Tlf.	87 40 50 00
Agro Food Park 15	Fax.	87 40 50 10
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

